

Διδακτική Μεθοδολογία – Δομικά στοιχεία της διδασκαλίας

1^{ος} Κύκλος: Βασικά Σημεία της Σύγχρονης Διδακτικής

Διδάσκουσα: Καλδή Σταυρούλα

Τμήμα: Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Δομικά στοιχεία του ψυχολογικού κλίματος της τάξης

- Συνεκτικότητα (φιλικότητα, αλληλοβοήθεια και γνωριμία των μαθητών)
- Διαφοροποίηση
- Τυπικότητα (τυποποιημένοι κανόνες συμπεριφοράς)
- Ταχύτητα
- Υλικοτεχνική υποδομή
- Διενεκτικότητα
- Προθετικότητα
- Ευνοιοκρατία
- Δυσκολία
- Αποστασιοποίηση
- Δημοκρατικότητα
- Φατριασμός
- Ικανοποίηση
- Αποδιοργάνωση
- Ανταγωνιστικότητα

Χαρακτηριστικά του θετικού ψυχολογικού κλίματος της τάξης

- Υποστηρίζονται οι μαθητές και προκαλείται το ενδιαφέρον τους.
- Εκφράζονται υψηλές προσδοκίες για τους μαθητές.
- Επιλέγονται μαθητοκεντρικές προσεγγίσεις σε θέματα διδασκαλίας και οργάνωσης.
- Παρέχονται άμεσες ανατροφοδοτήσεις στους μαθητές.
- Δημιουργείται οικογενειακή ατμόσφαιρα.
- Ενθαρρύνεται η διαπροσωπική επικοινωνία και συνεργασία.
- Θετική αποτίμηση της επιτυχίας.
- Διατυπώνονται ξεκάθαροι κανόνες συμπεριφοράς.
- Υπάρχει ακαδημαϊκός προσανατολισμός στη σχολική εργασία.
- Εκφράζεται έμπρακτα η εμπιστοσύνη του/της εκπαιδευτικού προς τους μαθητές.

Τύποι σχολικού κλίματος στην τάξη

- Ανταγωνιστικό
- Ατομικιστικό
- Συνεργατικό

Διαπροσωπικές σχέσεις στη σχολική τάξη

- Οι δασκαλο-μαθητικές σχέσεις επηρεάζουν τη μαθησιακή και κοινωνική συμπεριφορά των μαθητών επειδή
 - Μέσα από αυτές τις σχέσεις διαμορφώνεται σε μεγάλο βαθμό η αυτοαντίληψη και αυτοεκτίμηση των μαθητών και
 - Καλύπτονται κοινωνικές ανάγκες των μαθητών.
- Η δασκαλο-μαθητική επικοινωνία συμβάλλει στη δημιουργία ή στην υπέρβαση προβλημάτων που έχουν σχέση με τα κοινωνικά στερεότυπα, τις μειονότητες και τα άτομα με ειδικές ανάγκες.
- Εκπαιδευτικοί με αναπτυγμένη ενσυναίσθηση (προσεκτική ακρόαση των μαθητών και εμπραθητική κατανόηση).
- Τρόποι βελτίωσης των δασκαλο-μαθητικών σχέσεων:
 - Αύξηση θετικών λεκτικών και μη λεκτικών μηνυμάτων.
 - Χρόνος επαφής με τους μαθητές εκτός του μαθήματος (κατ' ιδίαν συζήτηση & ενασχόληση με τα προσωπικά τους προβλήματα).

Διαμαθητικές σχέσεις

- Ο/Η εκπαιδευτικός οργανώνει από την αρχή της σχολικής χρονιάς δραστηριότητες γνωριμίας όλων των μαθητών μεταξύ τους.
- Συνεργατικό σχήμα οργάνωσης της εργασίας στην τάξη.
- Εφαρμογή αλληλοδιδακτικών δραστηριοτήτων.
- Έμμεση προβολή των μαθητών που αγνοούνται από τους υπόλοιπους & σταδιακή ένταξή τους στην ομάδα.

Έλεγχος & διατήρηση της πειθαρχίας

- Ύπαρξη καταλόγου με κανόνες συμπεριφοράς (στοιχεία του καταλόγου θεωρούνται: η σχετικότητα, η σημαντικότητα και η θετικότητα).
- Στρατηγικές πρόληψης (Glasser):
 - Καθιέρωση και επιβολή λογικών κανόνων στην τάξη.
 - Εστίαση στην παρούσα κακή συμπεριφορά και όχι σε προηγούμενη & σχολιασμός για τη συμπεριφορά και όχι το πρόσωπο του μαθητή.
 - Αποφυγή τιμωριών γιατί αποθαρρύνουν τα αίσθημα της υπευθυνότητας.
 - Παρουσίαση της σχέσης ανάμεσα στη σχολική μάθηση και την εξωσχολική εμπειρία.
 - Συζήτηση στην τάξη για σχολικά και εξωσχολικά προβλήματα.
 - Αποδοχή των ικανοτήτων που διαθέτουν οι μαθητές.

Στρατηγικές πρόληψης

- Άμεση και κατάλληλη αντίδραση στην οποιαδήποτε εκδήλωση μη κανονικής συμπεριφοράς, χωρίς να διακοπεί ο ρυθμός και η συνοχή της διδασκαλίας.
- Αποφυγή της ανίας των μαθητών και παροχή ποικίλων δραστηριοτήτων που ανταποκρίνονται στο ρυθμό μάθησης των μαθητών.
- Παροχή ευκαιριών επιτυχίας σε όλους τους μαθητές.
- Σχεδιασμός εναλλακτικών δραστηριοτήτων όταν η κύρια δραστηριότητα δεν υλοποιηθεί.
- Αναγνώριση της καλής συμπεριφοράς των μαθητών και εξάλειψη μιας μη αποδεκτής συμπεριφοράς με τη χρήση επαίνου στην ορθή συμπεριφορά
- Επίδειξη της ορθής συμπεριφοράς από το δάσκαλο.
- Χρήση μη λεκτικών νύξεων για τον περιορισμό της ενοχλητικής συμπεριφοράς ή/και χρήση αστεϊσμών.

Στρατηγικές πρόληψης

- Εφαρμογή των διαδικασιών και κανόνων από την αρχή της σχολικής χρονιάς.
- Μεταφορά στην τάξη του φαινομένου των κυματιδίων.
- Λεκτική υπενθύμιση του καθήκοντος του μαθητή, όταν ενοχλεί στην τάξη.
- Υπενθύμιση ότι η μη συμμόρφωση στους κανόνες της τάξης θα έχει ως αποτέλεσμα να υποστεί τις συνέπειες της παρακοής.
- Σχεδίαση συμπληρωματικών και υποστηρικτικών δραστηριοτήτων.

Στρατηγικές αντιμετώπισης (σύμφωνα με τον Dreikurs)

- Σκοποί άτακτης συμπεριφοράς:
 - α) Προσέλκυση προσοχής (θετική ή αρνητική)
 - β) Αγώνας για απόκτηση δύναμης (επιβολή), όταν η τάση για προσέλκυση προσοχής εμποδίζεται.
 - γ) Εκδίκηση μετά από πολλές απογοητεύσεις.
 - δ) Ανικανότητα ή ανεπάρκεια (ακραία μορφή απογοήτευσης) και ο μαθητής επιζητεί την απομόνωση.
- Αντιμετώπιση με **φυσικές συνέπειες** (συνδέονται άμεσα με την πράξη της άτακτης συμπεριφοράς) και τις **λογικές συνέπειες** (δε συνδέονται άμεσα με την πράξη, αλλά λογικά με αυτήν).

Στρατηγικές αντιμετώπισης & παρέμβασης

Στρατηγικές παρέμβασης σε όλη την τάξη:

- Χρήση μη λεκτικής συμπεριφοράς
- Λεκτική υπενθύμιση
- Σύστημα αμοιβών και ποινών
- Επικοινωνία και συνεργασία με την οικογένεια
- Δημιουργία εσωτερικών κινήτρων μάθησης.

Στρατηγικές παρέμβασης με μαθητές ατομικά

- Σύναψη συμφωνητικού
- Απομάκρυνση μαθητή από το χώρο που βρίσκεται
- Επανειλημμένη διόρθωση της μη κανονικής συμπεριφοράς
- Σύστημα μονάδων
- Ενίσχυση που παρέχεται στο σπίτι.

Στάδια υλοποίησης της στρατηγικής τροποίησης της συμπεριφοράς

- Προσδιορισμός και καθορισμός της συμπεριφοράς-στόχου και των ενισχυτών που τη διατηρούν.
- Ενίσχυση συμπεριφοράς αντίθετης με την εκφράζουσα από το μαθητή.
- Επιλογή ποινής, αν αυτό κρίνεται απαραίτητο.
- Αξιολόγηση (σύγκριση νέας με παλαιά συμπεριφορά – αν δεν έχει τροποποιηθεί η παλαιά συμπεριφορά αναζήτηση νέων ενισχυτών) .
- Μείωση της ενίσχυσης με τη βελτίωση της συμπεριφοράς.

Βασικές αρχές σχετικά με την επιβολή ποινών

- Φειδωλή χρήση ποινών.
- Να εξηγείται στο μαθητή η αιτία της τιμωρίας του.
- Να δίνεται η ευκαιρία για θετική ενίσχυση.
- Να ενισχύεται η συμπεριφορά που είναι αντίθετη με την άτακτη/διαταρακτική.
- Να επιβάλλεται η ποινή με την έναρξη της άτακτης συμπεριφοράς και όχι προς το τέλος της.
- Να μην επιβάλλει ο δάσκαλος ποινές όταν βρίσκεται σε κατάσταση οργής και εκνευρισμού.

Στρατηγική αντιμετώπισης του Glasser

- Παρακολούθηση και αξιολόγηση μαθητικής συμπεριφοράς
- Έπαινος / αμοιβή ή ανάθεση θελήματος
- Λεκτική υπενθύμιση παύσης άτακτης συμπεριφοράς
- Συζήτηση με μαθητή και υπενθύμιση κανόνων
- Μετακίνηση μαθητή σε άλλο χώρο της τάξης ή του σχολείου
- Παραμονή στο σπίτι
- Εξατομικευμένη διδασκαλία στο σπίτι.

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Μεταξιώτης Γιώργος

Ευρωπαϊκή Ένωση
Παραπομπή Κοινωνικών Ψηφιδίων

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

